

ВІЛЬША́НКА (до 80-х рр. 18 ст. — слобода Маслово) — селище міського типу [Кіровоградської області](#), райцентр. Знаходиться у пд.-зх. частині Кіровогр. обл., на р. Синюха (притока Пд. Бугу), за 130 км від обл. центру та за 6 км від залізнич. ст. Синюха. Має автобусне сполучення з обл. центром, Києвом та насел. пунктами Вільшан. р-ну. Площа 14,7 км². Насел. 6683 особи (2001, складає 93,7 % до 1989): українців — 74 %, болгар — 18 %, росіян — 5 %, молдаван — 1,6 %, білорусів — 0,5 %. Інтенсивне заселення місцевості відбулося в 17–18 ст. Від 1751 у В. проживають болгары, які за часів рос.-турец. війни 1768–74 отримали офіц. дозвіл цар. уряду на переселення в Україну. Від 1817 — військ. поселення. Після більшов. перевороту 1917 осн. маса насел. була зайнята у с.-г. виробництві. 1923–26, 1927–62 та від 1966 — райцентр. Унаслідок голодоморів 1932–33 та 1947 померло 230 осіб. Від серпня 1941 до березня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. На фронтах

2-ї світової війни загинуло понад 150 жит. В. Від 1968 — смт. Корисні копалини: граніт, графіт, гнейси, суглинки жовто-бурі та палево-жовті, буд. пісок. Насел. В. зайняте переважно у с. госп-ві. Осн. пром. підприємство — ТОВ «Світанок» (швейні вироби). У В. — заг.-осв. школа, 3 дитсадки; центр. рай. лікарня; 3 Будинки культури, 2 б-ки, школа мистецтв; 3 зони відпочинку, парк; фізкультурно-оздоров. комплекс, човнова ст., 2 стадіони; [Вільшанський україно-болгарський історичний музей](#); відділ. 3-х банків. Діє храм реліг. громади УПЦ МП. Пам'ятки археології: поселення епохи неоліту (кін. 4 тис. до н. е.) та палеоліту, кургани скіф. культури. На тер. с-ща встановлено меморіал. комплекс на честь 50-річчя перемоги у 2-й світ. війні, пам'ятний знак з нагоди 200-річчя переселення придунай. болгар в Україну. Уродженці В. р.: д-р юрид. н. *В. Петков*, перекладачка *Л. Горячко*, засл. арт. України *О. Бренгач*, спортсмен *М. Прокопенко*.

В. В. Вовченко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Вільшанка / В. В. Вовченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-34614>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).